

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/209/2019
Identifikačné číslo spisu:	7214223596
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7214223596.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú: U. G., narodená XX.XX.XXXX, bývajúca u matky, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, so sídlom Staničné nám. 9, Košice, dieťa rodičov matky: C. X. G., narodená XX.XX.XXXX, bývajúca Č. XX, M., právne zastúpená: JUDr. Rastislav Lenart, advokát, so sídlom Pollová 32, Košice a otca: U. P., narodený XX.XX.XXXX, t. č. bývajúci V. X, M., právne zastúpený: JUDr. Miroslav Katunský, advokát, so sídlom Floriánska 16, Košice, za účasti prokurátora Krajskej prokuratúry Košice, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností a zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 23 P 241/2014, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 29. marca 2019 sp. zn. 7 CoP 194/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 23 P 241/2014-337 zo dňa 09.06.2016 zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 23 P 242/2011 zo dňa 04.12.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8 CoP 54/2013 zo dňa 30.08.2013 tak, že zveril maloletú U. G., narodenú mar, do striedavej osobnej starostlivosti rodičov.

2. Súd prvej inštancie mal za to, že z rozsiahleho vo veci vykonaného dokazovania vyplynul jednoznačný záver, že v danom prípade sa jedná o situáciu, o ktorej hovorí ustanovenie § 25 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „zákon o rodine“), teda o situáciu, keď jeden z rodičov, v danom prípade matka maloletej, bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi, t. j. otcovi maloletej, styk s maloletou, ktorý bol upravený právoplatnými a vykonateľnými rozhodnutiami súdov.

3. Matka ako rodič, ktorému dieťa bolo zverené do starostlivosti, podľa súdu prvej inštancie

preukázateľne nerešpektuje právo otca nielen na stretávanie sa s maloletou, ale ani len právo otca na pravidelné informovanie o maloletej, čím vážne porušila jej povinnosť na poskytovanie informácií otcovi ako druhému rodičovi.

4. Za účelom zisťovania a vyhodnotenia najlepšieho záujmu maloletej v dôsledku rozporných stanovísk rodičov súd vo veci nariadil znalecké dokazovanie (znalecký posudok č. 14/2015 zo dňa 29.09.2015), zo záverov ktorého pre súd prvej inštancie jednoznačne vyplynulo, že maloletá U. toho času k otcovi prechováva negatívny a odmietavý postoj, čo súvisí s konkrétnymi zážitkami, ale aj s ovplyvňovaním a negatívnym nastavením matky a starých rodičov voči otcovi dieťaťa, príčinou ktorého je pretrvávajúci konfliktný vzťah rodičov a konfliktný vzťah otca so starými rodičmi a aj v dôsledku traumatického zážitku, kedy otec nechtiac spôsobil dieťaťu menšie zranenie; avšak napriek tomu, že maloletá subjektívne pociťuje obavy a strach z otca, tento strach neprejavovala v priamom kontakte s otcom, podľa názoru znalkyne dieťa by sa mohlo s otcom stretávať aj bez prítomnosti matky po nadobudnutí pocitu bezpečia a pohody po pár stretnutiach s otcom, pričom dôležitým je, aby matka zmenila svoj postoj k styku, aby dieťa vnímalo, že matka nie je proti týmto stretnutiam a v záujme optimálneho vývinu maloletej by mala matka styku otca s dieťaťom napomáhať, dieťa pre styk emočne upokojiť.

5. V ďalšom súd prvej inštancie konštatoval, že obaja rodičia sú spôsobilí maloletú vychovávať, aj keď osobnostné predpoklady v oblasti výchovy na strane otca sú slabšie, na druhej strane však otec vie akceptovať dohodu, kompromis, snaží sa situácie nevyhrocovať.

6. S poukazom na znalecký posudok súd prvej inštancie uviedol, že problematickým pre výchovu maloletej je matkin nadmieru nepriateľsky negatívne ladený a rigidný postoj voči otcovi maloletej, ktorý premieta na maloletú, nedokáže sa povzniesť nad zatrpknutosť voči otcovi ani v záujme maloletej a tvrdošijne naďalej odmieta umožňovať styk otca s maloletou bez jej prítomnosti, maloletá sa s jej postojom k otcovi identifikuje, pričom ide u maloletej o prirodzenú reakciu vo veku dieťaťa a pre ktorý postoj dieťa nemá možnosť osvojiť si iný názor. Svojvoľnosť v tomto konaní matky súd prvej inštancie videl aj v tom, že napriek opakovaným upozorneniam strany súdu aj v priebehu tohto konania, a to aj s poukazom na citované ustanovenie § 25 zákona o rodine, matka svoj postoj doposiaľ nezmenila a rozsudok súdu naďalej nerešpektuje.

7. V danom prípade súd zohľadnil skutočnosť, že situácia na strane maloletej pokiaľ ide o jej vzťah k otcovi, by bola podstatne iná, ak by neboli vykonávané neustále prekážky na strane matky a jej rodičov a ak by matka rešpektovala rozhodnutia súdov a predovšetkým odporúčania znalcov. Matka mala poskytnutý dostatočný časový priestor na to, aby zmenila svoj postoj, aby sa správala tak, aby jej správanie nemalo negatívny dopad na maloletú U..

8. Súd prvej inštancie poznamenal, že nebol predložený žiaden dôkaz, ktorý by odôvodňoval rozhodnutie súdu o obmedzení styku otca s dieťaťom. Napriek tomu, že znalkyňa vo veci vypracovanom znaleckom posudku vzhľadom na v tom čase aktuálne zistenia na strane samotnej maloletej nedoporučovala jej zverenie do striedavej osobnej starostlivosti práve v dôsledku aktuálneho identifikovania sa citovaného prežívania maloletej s prežívaním svojej matky, avšak súd prvej inštancie v danom prípade vychádzal zo širších súvislostí a rešpektoval vyššie citované zákonné ustanovenia, a preto vyhovel návrhu otca a zveril maloletú U. do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, keďže matka svoje postavenie rodičia, ktorý dieťa má dlhodobo v priamej osobnej starostlivosti zneužívala a zneužíva, nedokázala sa doposiaľ vysporiadať s osobou otca ako partnerom a s rozpadom ich vzájomného vzťahu, tento svoj negativizmus dlhodobo prenáša na maloletú, čím maloletú poškodzuje pokiaľ ide o jej emočnú sféru, aj pokiaľ ide o najlepší záujem maloletej, keďže, ako vyplýva z čl. 5 zákona o rodine - každé dieťa má právo byť chránené pred zásahmi do jeho dôstojnosti, pred zásahmi, ktoré ohrozujú jeho vývin, ako i pred zásahmi do duševnej, telesnej či citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou.

9. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že pokiaľ ide o najlepší záujem maloletej U. nie je rešpektované jej právo na vytváranie vzťahových väzieb rovnocenne s oboma rodičmi a s inými blízkymi osobami - jej nevlastnou sestrou a ďalšími príbuznými na strane otca, k čomu matka svojim bezdôvodným a

tvrdohlavým prístupom nevytvára podmienky a toto právo dieťaťa naopak v celom rozsahu potláča a marí, porušuje právo maloletej na zachovanie jej vzťahu k otcovi, neprihliada na jej citové a vývinové potreby, nerešpektuje jej právo na výchovu a starostlivosť zo strany oboch rodičov a na udržiavanie jej pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s oboma rodičmi, teda s otcom maloletej tak, ako to špecifikuje § 24 zákona o rodine, čím vážne porušuje odôvodnené práva maloletej. Preto konajúci súd v súlade s ustanovením § 25 ods. 4 zákona o rodine pristúpil k vyhovneniu návrhu otca a maloletú zveril do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, sledujúc práve rešpektovanie práva maloletej na zachovávanie a rozvíjanie jej vzájomných väzieb s oboma rodičmi, keďže vykonaným dokazovaním nebola preukázaná žiadna skutočnosť, ktorá by odôvodňovala obmedzenie práva otca na podieľanie sa na výchove maloletej.

10. Doplnčiacim rozsudkom č. k. 23 P 241/2014-479 zo dňa 09.03.2018 súd prvej inštancie rozhodol, že ako prvá je oprávnená a povinná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú matka odo dňa právoplatnosti rozsudku súdu.

11. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj ako „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 7 CoP 194/2018-510 zo dňa 29.03.2019 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplnčiacim rozsudkom. Mal za to, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení zákona o rodine a zákonne vo veci rozhodol, pričom starostlivo prihliadal na všetky podstatné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, odôvodnenie rozsudku je presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil.

12. Dodal, že záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo v starostlivosti obidvoch rodičov, obaja rodičia majú rovnaké rodičovské práva a povinnosti, ktoré im vznikli zo zákona narodením dieťaťa a preto obaja rodičia majú aj rovnaké právo podieľať sa na výchove dieťaťa, pokiaľ na ich strane neexistuje okolnosť, ktorá ich zo starostlivosti o dieťa vylučuje. V konaniach týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté dieťa je prioritný záujem dieťaťa, ktorý nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov o realizácii výchovného prostredia. Posúdenie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa je však otázkou právnou nie skutkovou a pre jeho posúdenie je potrebné vychádzať z práv dieťaťa zakotvených predovšetkým v Dohovore o právach dieťaťa, kde z čl. 8 ods. 1 vyplýva, že dieťa má právo nielen na zachovanie vzťahu so svojimi rodičmi, ale má právo aj na zachovanie svojej totožnosti a rodinných väzieb v súlade so zákonom a vylúčením nezákonných zásahov.

13. Ustanovenie § 24 ods. 4 zákona o rodine ukladá súdu pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností dbať aj na to, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s obidvoma rodičmi. Pokiaľ niektorý rodičov nerešpektuje práva druhého rodiča, ako aj práva maloletého dieťaťa, sú tu vážne pochybnosti o výchovnej spôsobilosti takéhoto rodiča.

14. Obsahom spisu bolo podľa odvolacieho súdu preukázané dlhodobé negatívne ovplyvňovanie maloletej U. v jej vzťahu k otcovi jej matkou a starými rodičmi zo strany matky. Znaleckým dokazovaním bolo zistené, že obaja rodičia sú spôsobilí sa o maloletú starať.

15. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkových okolností zistených súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade sú splnené zákonné predpoklady pre aplikáciu ustanovenia § 25 ods. 4 zákona o rodine a v plnom rozsahu sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že matka ako rodič, ktorému bola maloletá U. zverená do starostlivosti dlhodobo nerešpektuje právo otca na stretávanie sa s maloletou a ani len právo otca na pravidelné informovanie o maloletej v súlade s § 24 ods. 5 zákona o rodine, preto zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti je v jej najlepšom záujme a aj v súlade s čl. 8 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

16. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne zamietol návrh na nariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania aj výsluchu maloletej ako nedôvodné, pretože maloletá bola v rámci znaleckého dokazovania znalcom vypočutá a samotné prianie dieťaťa nerozhoduje, rozhodujúci je názor súdu, najmä

v prípade, ak postoj dcéry k otcovi v súčasnosti nemôže vyplývať z aktuálnych negatívnych skúseností, keďže maloletá sa s otcom nestretáva a jej názor teda nevyhnutne ovplyvňuje prostredie, v ktorom sa momentálne nachádza, čiže rodinné prostredie matky. V tomto svetle sa odvolaciemu súdu argumentácia matky, že k prerušeniu styku medzi maloletou a otcom došlo z vôle maloletej, javila ako účelová. Dôsledkom porušenia rodičovských práv otca a práva dieťaťa na rovnocenný styk s oboma rodičmi, nastal stav, v ktorom maloletá otca prakticky nepozná, čo v zmysle zásady *Ex iniuria ius non oritur* (Z bezprávia nemôže vzniknúť právo) nemožno akceptovať. Za daných okolností bol podľa odvolacieho súdu názor maloletej predvídateľný, zároveň však ostalo otáznе, do akej miery by bol objektívny, či maloletá je schopná reálne zhodnotiť možnosti a schopnosti otca podieľať sa na starostlivosti o ňu.

17. Odvolací súd dospel k jednoznačnému záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočné okolnosti pre rozhodnutie o návrhoch rodičov o zmene úpravy výkonu rodičovských práv a povinností, rozsudok spĺňa základné obsahové náležitosti, najmä zrozumiteľnosť, určitosť, jasnosť a je logickým a právnym vyústením priebehu a výsledkov prvoinštančného konania, v dôsledku čoho je odôvodnenie napadnutého rozsudku presvedčivé a odvolací súd sa s ním v plnom rozsahu stotožnil.

18. V dovolaní voči rozsudku odvolacieho súdu dovolateľka namietala, že výrok rozsudku odvolacieho súdu je nepreskúmateľný, neurčitý ba až zmätočný. Namietala porušenie ustanovenia § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) - odvolací súd rozhodol na základe neaktuálneho dôkazného stavu; rozhodol v rozpore so záujmami maloletého dieťaťa; rozhodol bez nariadenia pojednávania - čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň uviedla, že sú dané zákonné dôvody podania dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Navrhla zrušiť rozsudok krajského súdu ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie.

19. K dovolaniu matky sa v stanovenej lehote nikto nevyjadril.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP a po zistení, že ide o dovolanie, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 CSP), bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

21. Keďže podľa uznesenia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21.03.2018, sp. zn. 1 VCdo 1/2018, kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná, dovolací súd sa najskôr zaoberal prípustnosťou a súčasne aj dôvodnosťou prvého z dovolateľmi uplatnených dovolacích dôvodov, ktorým je tzv. vada zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

22. Podľa Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15.04.2021, sp. zn. III. ÚS 225/2020 je § 420 písm. f/ CSP priestorom ochrany tých základných práv, do ktorých bolo zasiahnuté rôznymi nesprávnymi procesnými postupmi a rozhodnutiami. Podľa ústavného súdu je teda prieskum rozhodnutí, ktoré sú namietané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia procesných noriem prípustný podľa § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd z obsahu dovolania vyvodil, že dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť, neurčitosť, zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s tým, že odvolací súd rozhodol na základe neaktuálneho dôkazného stavu veci a v rozpore so záujmami maloletého dieťaťa. Dovolateľ namietal aj skutočnosť, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania.

23. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k vade zmätočnosti namietanej dovolateľom.

24. Dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, jeho nezrozumiteľnosť ba až

zmätočnosť. K tomu najvyšší súd uvádza, že o nepreskúmateľný rozsudok ide vtedy, ak neobsahuje dôvody alebo tieto sú v rozhodnutí nezrozumiteľne uvedené. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má byť prostriedkom kontroly správnosti rozhodnutia nielen pre súd, ktorý ho vydal, ale aj pre súd, ktorý ho bude preskúmať v dôsledku opravného prostriedku. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, so zreteľom na ustanovenie § 393 CSP, podáva výklad k opodstatnenosti, zákonnosti a spravodlivosti záverečného úsudku súdu, vyjadreného vo výroku. Odvolací súd musí v odôvodnení rozsudku uviesť, ktoré skutočnosti mal za preukázané a z akých dôvodov z nich vyvodil závery koncentrované vo výroku. Odôvodnenie musí byť úplné v tom zmysle, že sa vysporiada so všetkými otázkami riešenými v odvolacom konaní a musí byť v súlade s výrokom. Dovolací súd preto konštatuje, že všetky uvedené požiadavky dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu obsahuje. Vyčerpávajúcim a dostatočným spôsobom sa odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal s odvolacími námietkami a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 393 CSP. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku náležitý priestor venoval posúdeniu najlepšieho záujmu dieťaťa; uviedol dôvody, pre ktoré sa stotožnil s právnymi závermi súdu prvej inštancie; adekvátne sa vyjadril k odvolateľom namietanému nedostatočnému zisteniu skutkového stavu a relevantne vyhodnotil nedôvodnosť odvolacej námietky o vykonaní pojednávania bez prítomnosti odvolateľa. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa a v súlade s jeho právnym názorom na vec.

25. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil dovolateľom tvrdenú procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení účastníkov a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa náležite zaoberá všetkými podstatnými odvolacími námietkami týkajúcimi sa potreby upraviť osobnú starostlivosť o maloletú U. G.. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený predovšetkým poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené súdom prvej inštancie. Zároveň je potrebné vziať do úvahy aj rozsiahle odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil a tvorí s ním kontinuitu.

26. Vychádzajúc z uvedeného dospel dovolací súd k záveru o zrozumiteľnosti, určitosti a jasnosti rozsudku odvolacieho súdu, ktorý obsahuje všetky zákonom požadované formálne a obsahové náležitosti. Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že v zmysle zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu R 2/2016, nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu nezakladá vadu zmätočnosti.

27. K námietke dovolateľa o nedostatočne zistenom skutkovom stave dovolací súd uvádza, že v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu, ktorý tvorí jednotný celok s rozhodnutím súdu prvej inštancie, odvolací súd celkom presne uviedol, z ktorých dôkazov a stanovísk vyvodil svoj záver o nutnosti zveriť maloletú U. G. do striedavej starostlivosti rodičov. Znalecké dokazovanie, ktorého sa dovolateľ domáhal, ani odvolací súd nepovažoval za potrebné, vzhľadom na predchádzajúce odborné posúdenie situácie znaleckým posudkom, ktorého výsledky boli dostatočné pre rozhodnutie vo veci. Zamietnutie návrhu na nariadenie ďalšieho znaleckého dokazovania ako aj zamietnutie vyluchu maloletej súdom prvej inštancie považoval odvolací súd za správne aj z toho dôvodu, že maloletá bola v rámci znaleckého dokazovania znalcom vypočutá a samotné prianie dieťaťa nerozhoduje. Mal za to, že postoj dcéry k otcovi v súčasnosti nemôže vyplývať z aktuálnych negatívnych skúseností, keďže maloletá sa s otcom nestretáva a jej názor je nevyhnutne ovplyvnený prostredím, v ktorom sa momentálne nachádza. Za daných okolností považoval odvolací súd názor maloletej za predvídateľný a schopnosť maloletej reálne zhodnotiť možnosti a schopnosti otca podieľať sa na starostlivosti o ňu za neobjektívnu.

28. Postup odvolacieho súdu spočívajúci v rozhodnutí o odvolaní bez vykonania ďalšieho dokazovania nasvedčuje tomu, že opätovné vypočúvanie maloletej odvolací súd nepovažoval za potrebné pre zistenie skutočného stavu veci, v tomto smere dovolací súd nezistil zo strany súdov nižších stupňov porušenie procesných predpisov, ktoré by zasahovalo do práv dovolateľa.

29. So zreteľom na obsah dovolania najvyšší súd zdôrazňuje, že súdna prax je jednotná v názore, že paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, ani prípadné nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Súdny navyše riadne odôvodnili, ktoré rozhodné skutočnosti považovali za preukázané a prečo naopak niektoré návrhy na doplnenie dokazovania nepovažovali za opodstatnené. Okrem toho odvolací súd náležite vysvetlil, že závery znaleckého posudku, so závermi ktorého sa súd prvej inštancie riadil sú logické, presvedčivé s tým, že odporúčania znalca nemôžu byť bez ďalšieho podkladom pre rozhodnutie súdu, pretože hodnotenie dôkazov a zodpovednosť za rozhodnutie má súd, to znamená, že súd nie je v tomto smere viazaný závermi znalca.

30. Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Ak jeden z rodičov opakovane bezdôvodne a zámerne neumožňuje druhému rodičovi styk s maloletým dieťaťom upravený podľa ustanovenia § 24 ods. 1 alebo ods. 2 zákona o rodine, súd môže na návrh niektorého z rodičov zmeniť rozhodnutie o osobnej starostlivosti. Pri rozhodovaní musí mať konajúci súd vždy na mysli, že záujem na riadnej výchove maloletého by mal prevážiť nad záujmom stability jeho výchovného prostredia, keďže stabilita výchovne nevhodného prostredia nemôže byť pre dieťa prínosom. Výchovu dieťaťa by mal vždy určovať psychicky zdravší rodič, ktorý zaručuje, že bude pre dieťa dobrým vzorom a nebude narušovať jeho základné životné istoty, hodnotový rebríček a štruktúru mravných a morálnych noriem. Záujem maloletého nemožno vidieť iba v tom, že za každú cenu bude rešpektovaný faktický vzťah. Nie je to namieste najmä vtedy, ak by faktický vzťah bol vyvolaný svojvoľným bezdôvodným nerešpektovaním súdnych rozhodnutí alebo práv druhého rodiča (R 21/1965). Zákon o rodine v ustanovení § 24 ods. 4 na prvom mieste určuje ako podmienku pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností rešpektovanie práva maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom. Až od tejto podmienky sa odvíjajú ostatné kritériá pre posudzovanie najlepších záujmov maloletého dieťaťa, s ohľadom najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a s ohľadom na schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom.

31. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkových okolností zistených súdom prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade sú splnené zákonné predpoklady pre aplikáciu § 25 ods. 4 zákona o rodine a v plnom rozsahu sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že matka ako rodič, ktorému bola maloletá zverená do starostlivosti dlhodobo nerešpektuje právo otca na stretávanie sa s maloletou a ani len právo otca na pravidelné informovanie o maloletej, preto ustálil, že je v najlepšom záujme maloletej jej zverenie do striedavej osobnej starostlivosti.

32. Civilný mimosporový poriadok (zákon č. 161/2015 Z. z., ďalej aj ako „CMP“) vo svojom texte neobsahuje žiadne osobitné ustanovenia vo vzťahu k povinnosti odvolacieho súdu nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania v mimosporových konaniach, preto sa v tomto smere v plnej miere uplatnia ustanovenia Civilného sporového poriadku upravujúce povinnosti odvolacieho súdu vo vzťahu k nariadeniu pojednávania na prejednanie odvolania (§ 385 CSP).

33. Podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd je povinný nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania iba v dvoch prípadoch a to a/ ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ ak si to vyžaduje verejný záujem.

34. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie a skutočný stav veci považoval za zistený (pozri ods. 22 a 30 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať alebo doplniť (§ 384 ods. 1 CSP). Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania odvolací súd nezistil (§ 384 ods. 2, 3 CSP a § 68 CMP). V

zmysle judikatúry najvyššieho súdu platí, že v mimosporových konaniach je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie iba v prípadoch uvedených v ustanovení § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (viď R 22/2018). Keďže pre nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem (konanie o zverení maloletého dieťaťa do striedavej starostlivosti rodičov nemá širší spoločenský dopad a dotýka sa výlučne účastníkov tohto konania a práv a povinností vyplývajúcich zo starostlivosti o maloletého) rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania bolo postupom, ktorý plne zodpovedal zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). To znamená, že v prejednávanej veci nič nebránilo odvolaciemu súdu, aby predmetnú vec rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania. Dovolací súd uzatvára, že postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práv dovolateľa na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je preto námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

35. Po preskúmaní predmetnej dovolacej veci, dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, resp. že odvolací súd neodôvodnil skutkové zistenia a právne úvahy, z ktorých vychádzal, resp. právne závery, ku ktorým dospel, spôsobom zodpovedajúcim predstavám dovolateľa, nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

36. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že konanie vadou podľa § 420 písm. f/ CSP postihnuté nebolo. S poukazom na to, že v prejednávanom prípade prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania do úvahy neprichádza, najvyšší súd dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP pre jeho procesnú neprípustnosť podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

37. Dovolateľ v závere dovolania uviedol, že dovolanie podáva aj z dôvodu podľa § 421 písm. a/ a c/ CSP vzhľadom na množstvo procesných chýb a nejasností ako aj s poukazom na porušenie hmotného práva v neprospech dovolateľa.

38. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľom tvrdenou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP, vec prejednávajúci senát pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 1 CSP, podľa ktorého dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

39. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

40. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

41. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho

súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia vecí, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP.

42. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval iba strohým poukazom na ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Dovolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že prípustnosť dovolania dovolateľ riadne nešpecifikoval, pretože jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom neuviedol (konkrétne) právnu otázku riešenú odvolacím súdom, neuviedol ako ju riešil odvolací súd ani to, ako mala byť (konkrétne) právna otázka správne riešená. Ak aj v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom dovolateľ vo všeobecnosti namietal procesné pochybenia a porušenie hmotného práva, takéto vymedzenie nemožno považovať za riadne uplatnenie (zdôvodnenie) prípustnosti dovolania. Dovolací súd navyše dodáva, že odôvodniť prípustnosť dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení v zmysle § 421 ods. 1 písmena a/ a súčasne písmenom c/ CSP sa obsahovo navzájom vylučuje.

43. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd môže len konštatovať, že dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 431 až § 435 CSP, preto dovolací súd dovolanie aj v tejto časti odmietol ako neprípustné podľa § 447 písm. f/ CSP bez toho, aby skúmal vecnú správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

44. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 453 ods. 1 CSP a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania. V uznesení, ktorým bolo dovolanie odmietnuté nemusí dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania odôvodňovať (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

45. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.